

BONART

l'ART DE COL·LECCIONAR

fires a Madrid: Arco, Art Madrid i Just Mad
entrevista a Josep Santacreu Bonjoch
deu anys d'Es Baluard de Palma

10€ | 163
febrer i març 2014
www.bonart.cat

L'ART DE COL·LECCIONAR

Si bé des de fa temps que el terme col·leccionisme és motiu de debat i revisió terminològica i conceptual, el cert és que el col·leccionisme –i el mecenatge– és i ha estat des de sempre un dels temes cabdals del món de l'Art. En aquest monogràfic hi aprofundim i ho fem amb ganes de ser prou exhaustius, malgrat que potser hi haurà alguna absència no intencionada, dins el panorama de les arts visuals. Volem generar un mapa del panorama actual, bàsicament a Catalunya, però sense deixar de costat les Illes, el País Valencià i la Catalunya Nord. L'estructura és en base a tres grans apartats: col·leccionisme institucional, corporatiu i privat. El col·leccionisme institucional, molt del qual prové d'arrel privada, és el que ha ajudat a conformar els grans museus del nostre territori. Per la seva banda, el corporatiu l'integren empreses o corporacions privades o privades-públiques –en el cas de les antigues caixes– que han anat fent el seu fons. En aquest apartat hem afegit una reflexió sobre col·leccions en crisi i casos especials. El tercer apartat, que esdevé el gruix d'aquest tema, el col·leccionisme privat que alhora té tres subdivisions: les fundacions de col·leccionistes privats, les fundacions i museus de col·leccionistes privats d'artistes i els col·leccionistes sense fundació.

COL·LECCIONISME INSTITUCIONAL

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA (MNAC)

MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA (MACBA)

IVAM · VALÈNCIA

per Xavier Barral i Altet

Els grans museus de tot el món tenen unes col·leccions íntimament relacionades amb la història del col·leccionisme privat; a vegades per l'adquisició d'una col·lecció, d'altres per un llegat o per diverses formes de donació o de dipòsit. Fins i tot, en molts casos, una col·lecció privada ha esdevingut pública en forma de museu, com ara el Museu de Cluny, ara Musée National du Moyen Age, a París, mentre que en d'altres ha estat el llegat d'un artista el que s'ha transformat en museu monogràfic de l'artista, com ara el de Frederic Marès, a Barcelona mateix. Arreu del món hi ha noms il·lustres del mecenatge, com per exemple els Rockefeller, els Rothschild o els Kress. A Catalunya, podríem consi-

derar que l'equivalent més proper seria Francesc Cambó.

Repasant la història de les col·leccions d'art, coneixerem millor no només el gust artístic d'una època, sinó també les seves implicacions econòmiques i el perquè de la presència d'obres i d'artistes en un museu o també la raó de la seva mancança. Sense l'adquisició, l'any 1932, de les més de 80.000 peces de la col·lecció de Lluís Plandiura, el **Museu Nacional d'Art de Catalunya** no seria avui el que és. Cal doncs estudiar la col·lecció Plandiura per entendre millor el museu. Juntament amb aquest tipus d'adquisicions n'hi ha d'altres de més monogràfiques, com ara la subscripció popular que el 1920 va permetre adquirir *La vicaria*, de Fortuny, i,

el 1935, el *Col·leccionista d'estampes*, del mateix pintor.

Si alguns noms cèlebres han quedat associats per sempre a la història de la constitució de les col·leccions públiques, com ara els d'Enric Batlló (1914), Maties Muntades (1956), Santiago Espona (1958), Josep Antoni Bertrand (1970) o Pere Fontana (1976), destaca per damunt de tots el llegat de Francesc Cambó (1876-1947), que va dotar el Museu d'Art de Catalunya d'un fons considerable de pintures del renaixement i del barroc. En realitat, Cambó havia anat constituint metòdicament, durant els anys 20 i 30, una col·lecció amb la idea d'enriquir el patrimoni artístic del país i amb la voluntat de dotar la ciutat de Barcelo-

na i el museu d'obres que omplissin els buits de les col·leccions. Però com que els llegats porten sovint clàusules volgudes pels col·leccionistes, la col·lecció Cambó no s'ha pogut integrar en el recorregut normal del museu allà on omplia buits, sinó que s'ha hagut de mantenir amb una autonomia unitària.

www.mnac.cat

El Museu d'Art Contemporani de Barcelona va obrir les seves portes el novembre del 1995 com a resultat de molts intents i d'una llarga trajectòria de projectes i voluntats, que es remuntaven al 1959. Al final dels anys 80 i principis dels 90, Barcelona vivia una febre museística considerable encapçalada pels projectes del MNAC i del Macba, i un dels debats més forts de l'època va ser el de com lligar les col·leccions d'aquests dos museus, on havia d'acabar l'un i on havia de començar l'altre. Alguns veien el MNAC com un museu històric, d'història, i el Macba, com un museu contemporani, de l'actualitat; mentre que d'altres pensaven que el MNAC havia d'entrar en el segle XX i el Macba havia de començar la seva història en els mateixos primers decennis del segle passat.

El 1993, la Generalitat de Catalunya va adquirir part d'una de les col·leccions més notables del país en obra artística del anys 40, 50 i 60, i també més particularment del període de Dau al Set, la de Salvador Riera (1927-1994), que havia dedicat tota una vida a la configuració d'una àmplia, única i molt rica col·lecció privada d'obres artístiques, vidres, ceràmiques i orfebreria, però també, i sobretot, de pintures i escultures amb les quals volia documentar l'art català a partir del moviment Dau al Set, de l'informalisme i fins a la creació dels anys 80. Finalment, una part important d'aquesta col·lecció ha estat dipositada al Macba, la qual cosa ha permès a aquest museu documentar l'art català dels anys 40 (Cuixart, Sucre, Tort, Ponç, Tàpies, Miró, Puig, Mercader, Brossa, i, sobretot, el període de Dau al Set, a més de l'evolució d'aquests artistes a principi dels anys 50 i 60, tot ampliant el final de la dècada amb obres de Guinovart, Lluís-

sà, Zush i Cardona Torrandell. Dels anys 70, a més dels artistes esmentats, trobem obres de Viladecans, Claramunt, Bartolozzi, Planasdurà, Faber, Amat, Paredes, Clemente, Muñoz o Amèlia Riera. No puc esmentar tots els artistes perquè la col·lecció va continuar amb un enriquiment constant durant els anys 80. Els gustos i les amistats personals del col·leccionista, ja en temps de la seva vida al Brasil abans de tornar a Barcelona i d'obrir la seva galeria, el 1973, fan que aquesta col·lecció sigui molt rica en obres de Sucre i Pons, una riquesa que contrasta amb la feble representació d'aquests dos artistes en altres col·leccions públiques.

www.macba.cat

La història de l'IVAM de València és molt diferent de la dels museus barcelonins. Avui, el centre també és conegut per l'obra de Julio González (1876-1942), el pare de l'escultura de ferro, el company de feina de Picasso i un dels fundadors de l'escultura contemporània i de l'experiència estètica del segle XX. Entre escultures, dibuixos, pintures i orfebreria, l'IVAM posseeix 394 obres de l'artista procedents de diverses adquisicions, però essencialment de les donacions

de Carmen Martínez i de Vivian Grimmer, hereves de l'artista. L'IVAM conserva també treballs del germà de Julio, Joan, i de la filla Roberta. En aquest cas, l'obra d'un artista a través de les donacions i els llegats ha transformat fins i tot l'orientació intel·lectual d'un centre d'art, l'Institut Valencià d'Art Modern, que ha adoptat el nom de Centre Julio González. Un dels principals problemes que tenen els grans museus que han acceptat llegats de col·leccions privades, sense haver tingut un control ferri de les condicions del llegat, és haver d'exposar les obres sense un criteri que correspongui a les orientacions museogràfiques de cada moment. Generalment, la presentació monogràfica, aïllada, de les obres de donacions o de llegats crea, dins d'un museu, situacions de desigualtat, perquè si les obres es presenten juntes en un espai segregat es genera una situació antihistòrica des del punt de vista de l'art. La història de l'art no s'hauria d'explicar als visitants d'un museu com un afegit de col·leccions privades, sinó com una disciplina històrica feta de cronologia i de transformacions de l'art i de la societat.

www.ivam.es

Marià Fortuny.
La vicaria. Col·lecció MNAC.

MUSEU DE MONTSERRAT
 MUSEU VÍCTOR BALAGUER
 MUSEU ES BALUARD
 MUSEU DEL MODERNISME CATALÀ
 MUSEU D'ART DE TARRAGONA
 MUSEU D'ART DE GIRONA
 MUSEU DE CERDANYOLA
 MUSEU D'ART JAUME MORERA
 MUSEU DE L'EMPORDÀ DE FIGUERES
 MUSEU CAU FERRAT I MARICEL DE SITGES
 MUSEU D'ART DE CERET

per Fina Duran

Alexandre Cirici i Pellicer iniciava el llibre *Museus d'art catalans* (Edicions Destino, Barcelona 1982), amb les següents paraules: "La història general dels museus d'Europa arrenca de les col·leccions principescues que prenen cos amb el renaixement i són ampliables per les corts reials de l'època bàrroca. Després de la revolució burgesa, es desenvolupen els museus d'aquest nom, amb criteri científic, com un dels instruments d'educació assumits per l'Estat. Catalunya perdé la cort reial pròpia al segle XVI... Però la vitalitat del país ha lluitat per superar aquests handicaps conscient de la importància dels testimonis del passat com a element de cohesió importantíssim de la comunitat, al servei de la seva continuïtat històrica."

La vitalitat del país en l'àmbit museístic es visualitza arreu de la nostra geografia amb els nombrosos exemples de museus històrics, temàtics i monogràfics que han nascut a partir d'alguna col·lecció privada. Museus de diferents mirades, realitat i mides que, a banda de possibles mancances i limitacions, han jugat tots i cadascun un paper en la conservació del nostre patrimoni i de la nostra memòria històrica. Una clara mostra de com el nostre país ha salvaguardat el propi coneixement a partir de l'esforç privat per arribar allà on no arribava la part institucional, durant segles adversa.

Aquests diferents projectes museístics sorgeixen a partir de les variades tipologies de col·leccions que Daniel Giralt-Miracle en el catàleg de l'exposició *Col·leccionistes d'art a Catalunya* (Barcelona, 1987) analitza amb claredat: "Allò que mou un col·leccionista a aplegar un determinat nombre de coses tot cercant una unitat de conjunt són les raons del gust, de la curiositat i les financeres o patrimonials... Hom pot ser un col·leccionista passiu, simple atresorador d'objectes o d'obres d'art... o un col·leccionista creatiu, prospectiu, substantivador d'una determinada compilació d'obres que, sota una mateixa divisa, arribi a donar nom a la pròpia col·lecció."

Així trobem el col·leccionista substantivador, que va adquirint les obres per al seu gaudi personal i el seu interès per les obres d'un determinat període. D'aquesta mirada particular sorgeix la col·lecció que representa la pintura catalana de la primera meitat del segle XX del **Museu de Montserrat**. Podríem considerar aquest museu, en realitat, una suma de museus, que mostra aquesta part de la història de la pintura catalana a partir de les obres de la col·lecció Sala de Barcelona, que fou donada en llegat al monestir de Montserrat. Josep Sala (1875-1980), empresari tèxtil, va iniciar el 1906 la seva col·lecció com-

prant tres obres directament a Nonell i la va anar fent créixer de manera continuada fins a la seva donació al monestir de Montserrat, l'any 1967, malgrat que una de les clàusules de la donació manifestava el desig que les obres no sortirien del domicili del col·leccionista fins després de la seva mort.
www.museudemontserrat.com

Un altre tipus de col·leccionista, més lligat al seu entorn directe i al seu treball, és el del pintor Jaume Morera, que tingué la idea de crear un museu per a la seva obra, la del seu mestre i la dels seus amics. D'aquesta manera naixia el museu que porta el seu nom a Lleida, **Museu d'Art Jaume Morera**, tot cobrint una mancança creada a partir de la tendència que sovint fa oblidar l'interès pels artistes locals.
www.mmorera.paeria.es

El col·leccionisme de les institucions ha creat entitats com ara el **Museu d'Art de Tarragona**, sorgit de la iniciativa de la Diputació de Tarragona amb la intenció de conservar i mostrar el patrimoni artístic d'aquesta institució. L'adquisició, els anys seixanta, de la col·lecció d'obres de l'escultor Julio Antonio va anar creixent amb la compra d'altres col·leccions artístiques fins a configurar un important patrimoni artístic que finalment es va optar per posar a l'abast de la ciutadania. També com a col·leccionisme institucional podem parlar del **Museu d'Art de Girona**, nascut d'un conveni signat l'any 1976 entre la Diputació de Girona i el Bisbat per mostrar de manera renovada les col·leccions del Museu Provincial de Belles Arts i del Museu Diocesà. En algunes iniciatives, com la del jove **Museu d'Art de Cerdanyola**, convergeixen petites col·leccions que s'apleguen per formar una unitat amb obres de petits col·leccionistes i configuren, sota l'aixopluc institucional, un museu que permet descobrir una part de la història poc coneguda de la seva ciutat.
www.diputaciodetarragona.cat/mamt
www.museuart.com
www.cerdanyola.cat

ament a Nonell i de manera continuació al monestir 967, malgrat es de la donació ue les obres no el col·leccionista mort.
rat.com

ccionista, més ecte i al seu treume Morera, que un museu per a mestre i la dels manera naixia el nom a Lleida, Morera, tot creada a partir int fa oblidar cal.

s institucions ha el Museu d'Art le la iniciatiarragona amb i mostrar el esta institució. ixanta, de la col-or Julio Antonio compra d'altres ins a configurar artístic que r posar a l'abast com a col-l podem parlar rona, nascut / 1976 entre la Bisbat per mos- i les col·leccions Belles Arts i del nes iniciatives, 'Art de Cerda- ites col·leccions r una unitat ccionistes i c institucional, scobrir una neguda de la

na.cat/mamt.

Ramon Casas.
Júlia amb barret
i para-sol. Cap al
1919. Museu del Mo-
dernisme Català.

Un exemple de col·leccionista més acumulatiu és el protagonitzat per Víctor Balaguer (Barcelona 1824 – Madrid 1901), considerat un dels polítics i escriptors catalans més importants del segle XIX. Entenia que la construcció d'un país s'havia de fer simultàniament des de tots els terrenys. Amb la voluntat d'oferir al públic les seves múltiples col·leccions, va encarregar a Jeroni Granell un dels primers edificis públics construïts a Catalunya amb finalitats museístiques, la Biblioteca Museu Víctor Balaguer (Vilanova i la Geltrú). El fons estava format per objectes procedents tant de Catalunya com d'altres cultures, destacar molt especialment del món egipci, fet que convertia part de les sales en mostres de curiositats exòtiques.
www.victorbalaguer.cat

D'un mateix tipus de col·leccionisme va sorgir el Museu d'Es Baluard (Ciutat de Mallorca). Inaugurat l'any 2004 i creat per mostrar les col·leccions de l'editor de premsa i creador de la Fundació d'Art Serra, amb una destacada participació de les institucions públiques balears en la construcció del museu, ha estat testimoni de les difícils relacions entre el públic i el privat. www.esbaluard.org

En un àmbit privat, i un cas especial de museu dins aquest grup, trobem el Museu del Modernisme Català a Barcelona, sorgit com a resultat del col·leccionisme a partir d'una tasca professional continuada durant més de 40 anys d'activitat dels antiquaris i galeristes Fernando Pinós i Maria Guirao. Aquest museu, és una col·lecció heterogènia

d'obres de mobiliari, pintura, escultura i arts decoratives, presentada en dues plantes i possibilita una interessant mirada al modernisme català.
www.mmeat.cat

El Museu de l'Empordà de Figueres, creat el 1946, per l'Ajuntament també és un bon exemple de mixtura de col·leccions. Les de l'Institut Ramon Muntaner (s.XIX), una donació del Museu Prado, del polític Rubaudonadeu o els llegats de Concepció Santaló, Moncanut o de l'escultor Frederic Marès.
www.museuemporda.org

Els Museus a Sitges, el Maricel i el Cau Ferrat, són emblemàtics. El Cau Ferrat va ser la casa-estudi de Santiago Rusiñol (Barcelona, 1861; Aranjuez, 1931), una de les figures més destacades del modernisme català. De retorn d'un viatge a Itàlia, el 1892 va comprar un parell de casetes de pescadors enfilades sobre la costa, i va encarregar a l'arquitecte Francesc Rogent que hi construís un nou edifici. www.museusdesitges.com

Un altre exemple és el Museu d'Art Modern de Ceret, capitenejat durant més de dues dècades per Josefina Matamoros, i que és el resultat de les estades dels més grans artistes del segle 20 a la ciutat i els seus voltants. Del Cubisme a l'Escola de París, del Nou Realisme al Support-Surface. Un museu que va ser creat el 1950 pels pintors Pierre Brune i Frank Burty Haviland. El seu estatus ha canviat de museu municipal, fins el 2004, a Establiment Públic de Cooperació Cultural, gestionat per la localitat de Ceret, el Consell General dels Pirineus Orientals i la regió Llenguadoc-Rosselló. Exposicions temporals alternen art modern i contemporani.
www.musee-ceret.com

La realitat actual, més homogeneïtzadora, no ens pot fer oblidar l'esforç d'aquests col·leccionistes, que han treballat des del territori i pel territori i que, amb la seva aportació i la seva tasca, han teixit equipaments que representen un pas més per al no oblit.

COL·LECCIONISME CORPORATIU

BAN SABADELL
FUNDACIÓ "LA CAIXA"
DKV
BEEP

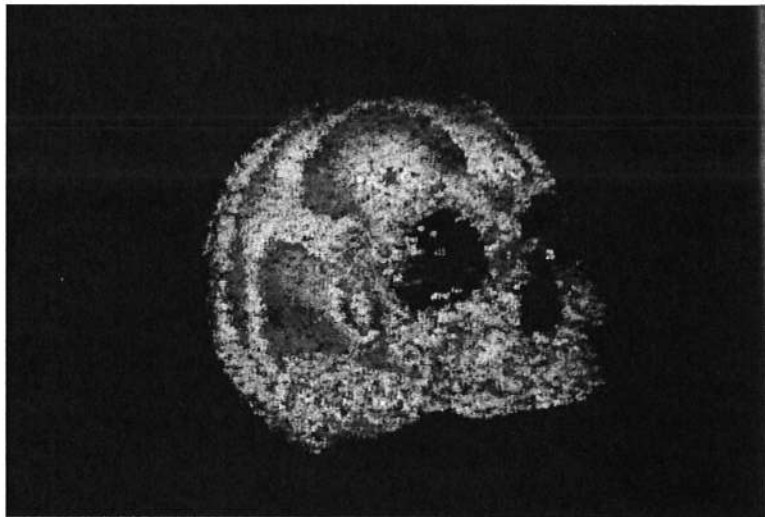
per Mercè Alsina

Ens ocupem de quatre col·leccions, la naturalesa de les quals és ben diferent. Permeten radiografiar el sistema del col·leccionisme a Catalunya i també per extensió amb aquests exemples a Espanya, que, comparat amb el d'altres països europeus, està força mancat de col·leccions. Aquest fet és eloqüent de l'interès que hi ha a l'Estat per l'art contemporani. Alguna cosa no ha funcionat en les estratègies que s'han fet servir per acostar societat i art contemporani. És un reflex que

la política de museus i col·leccions públiques no ha estat prou encoratjadora per promoure el col·leccionisme privat o que el col·leccionisme privat no ha conviscut prou satisfactòriament amb el públic.

Les quatre col·leccions són de diferent origen. La del Banc Sabadell no té les característiques pròpies d'una col·lecció pel que fa a la unitat de criteri, ja que conté diferents enfocaments. És àmplia i heterogènia però també dispersa. Té una important representació de

Charles Sandison.
Natura morta, Gunnyador
Premi BEEP Art 2013.
Col·lecció BEEP

pintura catalana del segle XX, i també disposa d'una representació interessant d'artistes espanyols i internacionals. Destaquen els històrics Ramon Casas, Maria Fortuny, Santiago Rusiñol, Joaquim Mir i Hermen Anglada-Camarasa, o els asturians Carreño de Miranda i Evaristo Valle, i els contemporanis Luis Gordillo, José Guerrero, Joan Hernández-Pijuan, Albert Ràfols Casamada, Antonio Saura i Antoni Tàpies, i, entre els artistes de l'última generació, José Manuel Broto, Ferran Garcia-Sevilla, Miquel Navarro, Soledad Sevilla, Susana Solano i Jordi Teixidor. A més de pintura i escultura, el fons del Banc Sabadell disposa d'una petita però destacada representació de fotografia contemporània, amb obres de Xavier Miserachs, Jordi Bernadó, Joan Fontcuberta, Carmela García i Sussy Gómez, entre d'altres.

www.grupbancsabadell.com

Canviem totalment de registre en parlar de la col·lecció **Beep** de Ticnova, empresa fundada i presidida per Andreu

José Manuel Broto.
Dòminec, 1986.
Col·lecció Banc Sabadell

Rodríguez (Reus, 1955). Es tracta d'una col·lecció amb un enfocament singular i específic, l'art digital i interactiu. És una de les més importants d'Europa en la seva especialitat. Integra obres com ara *Expanded Eye*, d'Anaisa Franco, o *Luci*, de J.M. Berenguer. El conjunt ofereix una visió molt actual del que ha de ser una col·lecció avui, no només pel fet de col·leccionar obres que fan ús de les noves tecnologies –una actitud de risc però no determinant–, sinó per a una funció de construcció essencial en el col·leccionisme, la capacitat de donar suport a la creació i impulsar diferents esdeveniments en què es posa en relació aquest mestissatge de l'art amb la tecnologia. Beep ha estat present en mostres tan rellevants com per exemple el festival Art Futura, el Black Box i l'Expanded Box, i també en les seccions dedicades a l'art electrònic de la fira d'art contemporani Arco de Madrid, o en la secció expositiva de les primeres edicions del FIB, el festival de Benicàssim. A més, va ser el principal impulsor de l'exposició *Máquinas y almas* al Museu Reina Sofia de Madrid. Andreu Rodríguez, a més, ha volgut donar més visibilitat a l'aportació que fa al món de l'art amb la creació de la New Art Foundation, juntament amb l'artista Marie-France Veyra. En l'edició del 2014, el premi BEEP d'Art Electrònic a Arco Madrid celebrarà la 8a edició, aquest premi promou la investigació, la producció i l'exhibició de l'art vinculat a les noves tecnologies. El premi serà per a una de les obres exposades a la fira.

www.arcomadrid.beep.es

Pel que fa a la col·lecció d'art contemporani de **la Caixa**, el seu impuls va ser donar resposta a les mancances tingudes durant el franquisme. Les primeres grans exposicions dels moviments dels anys 80 van arribar a través de la fundació, que va fer una funció alfabetitzadora i va esdevenir un referent per a la creació contemporània. Amb la voluntat de reenllaçar la cultura local amb els moviments internacionals, construeix una col·lecció que estructura la història

recent de l'art, com ho demostra que una de les línies sigui al voltant d'una figura tan significativa com la de Joseph Beuys. Per la continuïtat de la tasca expositiva i col·leccionadora, paral·lela i alhora complementària a les col·leccions públiques, com ha demostrat en la compatibilitat mostrada en articular-se amb la col·lecció Macba, la col·lecció d'art contemporani de la Caixa ha esdevingut una de les importants de l'Estat, amb artistes com ara Antoni Abad, Ignasi Aballí, Absalon, Romy Achituv, Rafael Agredano, Sergi Aguilar, Judith Barry, Massimo Bartolini, Georg Baselitz, Jean-Michel Basquiat, Erwin Bechtold, Vanessa Beecroft, José María Bermejo, David Bestué...

www.coleccion.caixaforum.com

La col·lecció de **DKV Assegurances** sorgeix a partir d'un projecte concret, la construcció i gestió de l'hospital de Dènia-Marina Salut a València. El que eren adquisicions puntuals com a empresa, a través del seu CEO Josep Santacreu i en l'entorn d'una empresa matriu sensible a l'art, va esdevenir un projecte d'empresa que ha anat creixent d'acord amb les noves orientacions de la companyia, sempre fidel al criteri d'art i salut. La col·lecció va començar amb artistes com ara Bleda y Rosa, Sergio Barrera, Raúl Belinchón, Mira Bernabeu, Juan Olivares, Pamen Pereira, Maria Ortega, Ramon Roig, Carolina Ferrer, Chema López, Ximo Amigó o María Zárraga. En la col·lecció troncal aposta per gent jove de l'Estat espanyol, preferentment sobre els 40 anys, amb presència d'artistes de tot l'Estat. La col·lecció s'ha anat ampliant en l'espectre: vídeos, instal·lacions, escultures, molta fotografia, pintura... és una col·lecció oberta i eclèctica. Al voltant de la tasca de mecenatge han creat la Càtedra Art i Salut amb la Facultat de Belles Arts de la Universitat Politècnica de València, el concurs FreshArt i FreshArt Kids i el programa Artèria. La clau de la col·lecció és fer seguiment dels artistes. Aquest febrer rep el premi A, de la Fundació Arco de Madrid, en la categoria de col·leccionisme corporatiu.

www.upv.es/contenidos/DKVARTE

FUNDACIÓ CATALUNYA
 FUNDACIÓ ANTIGUES CAIXES CATALANES
 FUNDACIÓ PINNAE
 FUNDACIÓ ILURO
 FUNDACIÓ ESPAIS
 COL·LECCIÓ RAFAEL TOUS
 COL·LECCIÓ ALORDA-DERKSEN

LES CONSEQÜÈNCIES DE LA CRISI ECONÒMICA

Canvis de nom, absorcions i desaparicions configuren el panorama actual de diverses col·leccions d'entitats d'estalvis i privades
 per Ramon Casalé

És difícil saber amb exactitud la situació actual de la majoria de les col·leccions privades a Catalunya, sobretot per la desaparició o fusió d'un gran nombre d'entitats bancàries, que han provocat canvis dins del sector, encara que algunes de les caixes afectades s'han constituït en fundacions privades per així salvaguardar els seus patrimonis o bé han canviat de nom, cas de la **Fundació Pinnae**, amb seu a Vilafranca del Penedès, provinent de l'antiga Caixa Penedès, amb una important col·lecció d'obres de Josep Maria Subirachs, entre escultures, pintures i gravats, o també la **Fundació Iluro**, de Mataró, l'anterior Caixa Laietana, que neix amb la finalitat de preservar l'obra social, i que disposa d'un fons amb peces rellevants, la majoria d'artistes locals. Respecte a les caixes absorbides, tenim el cas de Caixa Girona, que ara depèn de "la Caixa", amb un fons de més de 1.000 obres, incloent-hi les escultures del Jardí de Cap Roig, a més de peces d'artistes de renom internacional: Picasso, Dalí, Chillida, Adami, Plensa, Cuixart i Ràfols-Casamada, entre d'altres. Les caixes de Manlleu, Sabadell i Terrassa es van constituir en una nova entitat:

Unnim, que després va ser adquirida pel BBVA donant com a resultat la **Fundació Antiques Caixes Catalanes**. La Fundació Caixa Terrassa destaca per la presència d'un gran nombre de pintors catalans dels segles XIX i XX, com per exemple Martí-Alsina, Urgell, Gimeno, Casas, Mir o Meifrén. Quant a la Fundació Sabadell, està situada en un edifici modernista de l'arquitecte Jeroni Martorell, on s'han fet exposicions de gran nivell –per exemple una de Marc Chagall, excel·lent-. Les caixes de Tarragona i Manresa formen part de Catalunya Caixa, encara que s'està en espera d'un nou propietari. Pel que fa al fons de Caixa Manresa, en el qual s'inclou el patrimoni de Mòn Sant Benet, una part s'ha venut i la majoria de les obres són en un magatzem de la Fundació Caixa Catalunya amb peces d'artistes com ara Picasso, Tharrats o Alfaro.

www.fundaciocatalunya-lapedrera.com
www.fcaixescatalanes.cat
www.pinnae.cat

Les col·leccions particulars també tenen problemes, com per exemple la **Fundació Rafael Tous** d'Art Contemporani, que

posseeix una de les millors col·leccions d'art conceptual que hi ha al nostre país, i que, després de 26 anys d'activitat, va haver de tancar el seu espai de Metrònom, tot i haver intentat, sense èxit, vendre-la al Macba. En canvi, la **Col·lecció Alorda-Derksen**, va tenir una vida molt curta a Barcelona, ja que va obrir l'any 2008 i al cap de poc temps va desaparèixer. Una part de la col·lecció es va subhastar a Christie's de Londres i es va adquirir per un valor de 35 milions d'euros; la resta encara la tenen els mateixos propietaris. Hi havia obres que no eren seves, ja que provenien d'altres museus i fundacions.

Finalment, la **Fundació Espais** de Girona, gran referent de l'art contemporani, no només de Girona sinó també en àmbit internacional, va estar activa vint anys, fins que l'any 2009 es va tancar. Va haver-hi un intent de tornar-la a obrir, però la falta d'interès de les institucions gironines i la dissolució de la societat, i més tard la mort del seu president, Jordi Vidal, ja no van fer possible la seva continuació. Actualment, una part del fons està en magatzems de la Generalitat i l'altra es va posar a la venda.

FUNDACIÓ VILA CASAS
 FUNDACIÓ FRAN DAUREL
 FUNDACIÓ PALAU
 FUNDACIÓ FRANCISCO GODIA
 FUNDACIÓ LLUÍS CARULLA
 FUNDACIÓ CLOS
 FUNDACIÓ THYSSEN I CARMEN CERVERA
 FUNDACIÓ LLUÍS BASSAT

COL·LECCIONISME I FUNDACIONS

per Arnau Puig

Totes les fundacions que no tinguin per objectiu ser un fons d'inversió obeeixen a un principi de subjectivitat, de gust personal del seu fundador o fundadors. En aquest cas o principi, hom recull, conserva, organitza o estructura un cúmul d'objectes o d'obres precises perquè sent afinitat amb aquells estris, siguin curiositats, objectes socials d'ús reconegut o escadussers en la seva especificitat o bé del que se'n diuen obres d'art. En tots aquests casos, la subjectivitat és el motiu de la generació, inicialment, d'una col·lecció d'aquell tipus d'objectes i, finalment, l'organització social sota la forma de fundació. No entrarem aquí en els condicionants econòmics, d'espai expositiu i d'estructura administrativa que les estructures socials i de govern exigeixen a les fundacions, però sí que hi afegirem que per necessitat mantenen o han de mantenir un cert rigor respecte de cadascun dels elements que motiven la creació de la fundació.

Dit això, i replant que una dita fundació entesa com un fons d'inversió no es pot entendre pròpiament com una fundació atès que les obres no hi són per la seva aportació estètica o documental sinó per assegurar de manera indirecta un cert capital creditici, continuem indicant que les fundacions es creen perquè hi ha algú que té o sent interès per l'obra d'un determinat artista o creador, perquè hom sent afinitat per un determinat estil, escola o tendència antiga o moderna o

bé perquè sent, vol, desitja que quedi memòria sòlida i feaent de l'activitat creativa d'un determinat indret, país, comarca o localitat. Ultra que col·leccionar és mostrar la imatge de la pròpia sensibilitat estètica. També és possible que tot plegat obeeixi a un eclecticisme i aiguabarreig total de totes i cadascuna d'aquestes motivacions.

Catalunya, malgrat que des de fa segles, des del XV aproximadament, no té una aristocràcia consolidada –que són les que inicialment es troben en les grans reserves d'obres d'art fins al segle XIX–, tanmateix sigui a través de la seva burgesia ha aconseguit reunir un reduït peculi d'obres d'interès de tots els temps. Però és pel segle XX que actualment és interessant que hi hagi col·leccionistes que pensin a reservar i preservar els seus gustos per determinar un fons d'art que, gairebé sempre, acaba revertint en estructures públiques a través de la via de les fundacions. Inicialment, a Catalunya havien estat alguns ajuntaments els que establiren aquesta via de creació de fons d'art, mentre que la burgesia adquiria les obres dels creadors per valorar els interiors de llurs cases i mansions. Però, cenyint-nos ara a l'actualitat de Catalunya –perquè és el que més ens interessa perquè s'ha mostrat com un país de molt alta creativitat, també en el món de la sensibilitat–, hem d'assenyalar que vetllen per mantenir un bon fons d'art contemporani –català en aquest

cas– fundacions com ara la **Fundació Vila Casas**, que diposita, obert al públic, el seu fons en quatre grans espais distribuïts per la geografia catalana, en els quals podem apreciar la pintura –Museu de Can Framis, a Barcelona–, l'escultura –Can Mario, a Palafrugell–, la fotografia –Palau Solterra, a Torroella de Montgrí– i el quart, per a les exposicions d'actualitat i promoció, a Barcelona també –Espai Volart–. Totes i cadascuna d'aquestes obres reflecteixen d'antuvi el gust personal i la idea de preservació d'un art nacional català del seu fundador, l'Antoni Vila Casas.

La **Fundació Fran Daurel**, situada en una de les construccions i jardins adjunts del Poble Espanyol de Montjuïc, ens mostra un ampli ventall d'art contemporani català, hispànic i internacional en grata visió i d'altíssim gust i qualitat. La **Fundació Sunyol**, instal·lada al bell mig de la ciutat de Barcelona, es caracteritza per una col·lecció nacional i internacional d'extrema avantguarda en pintura i escultura dels darrers quaranta anys, òbviament limitada a les possibilitats d'adquisició del seu creador. La **Fundació Bassat** recull en un únic i singular espai de Gaudí, a Mataró, el seu peculi d'avantguardes catalanes des dels anys 70 fins a l'actualitat. Recentment ha obert sota el nom de **Fundació Perramon**, a Ventalló, una mena subseu. www.fundaciofrandaurel.com

ara la **Fundació** osita, obert al pú- uatre grans espais grafia catalana, apreciar la pintura nis, a Barcelona-, rio, a Palafrugell-, Solterra, a Torroella rt, per a les exposici- moció, a Barcelona -. Totes i cadascuna ecteixen d'antuvi dea de preservació alà del seu funda- sas.

Daurel, situada en ons i jardins adjunts e Montjuïc, ens tall d'art contempo- i internacional en n gust i qualitat. La lada al bell mig ona, es caracteritza ional i internacio- uarda en pintura rs quaranta anys, les possibilitats eador. La Funda- n únic i singular taró, el seu peculi nes des dels anys Recentment ha undació Perramon, subseu. urel.com

La **Fundació Palau**, a Caldes d'Estrac, ofereix la peculiaritat d'unir el nom de Picasso amb les trifulgues literàries del seu creador, l'analista i poeta Josep Palau i Fabre, en un capmàs que recull la plàstica i la poètica de gran part del segle XX. Una perspectiva diferent ofereix la **Fundació Clos**, a Barcelona, especialitza- da en l'enigmàtic món egipci que, ultra la visió directa, els interessats poden ini- ciar-se al coneixement d'aquelles formes sensibles i narratives a l'ensem. www.fundaciopalau.cat

La **Fundació Godia**, també al centre de la ciutat de Barcelona, reuneix dos mons plàsticament ben heterogenis, l'inicial món -pels gustos del seu fundador- de l'art medieval i, posteriorment, impulsat pel propi creador i per la seva hereva, Lili- ana Godia, per la més rabiosa actualitat creativa dins la plàstica peninsular. La **Fundació Francisco Godia** va ser creada el 1999 per Liliana Godia, per honorar la memòria del seu pare, Francisco Godia, empresari, amant dels cotxes i de l'art. La col·lecció consta de 1500 peces apro- ximadament, entre pintura, escultura, vidre i ceràmica. www.fundacionfgodia.org

La **Fundació Lluís Carulla**, abans Jaume I, va néixer el 1973 a partir de la iniciativa empenedora d'en Lluís Carulla Canals, mentre la repressió fran- quista imposava un gran silenci públic

a la llengua i la cultura catalanes. Calia defensar-les i promoure'n l'ús per man- tenir viva la nostra identitat nacional. Entre les moltes activitats d'ordre divers que du a terme la fundació, cal remarcar en l'àmbit artístic el Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà), que s'ha especialitzat en els aspectes formals i etnogràfics de la Vida Rural, sense menystenir-hi els plàstics o els literaris amb una programació d'ex- posicions d'art contemporani www.fundaciolluisacarulla.com www.museuvidarural.cat

També hi ha la **Fundació Thyssen i Carmen Cervera**, que, tot cercant la instauració d'una estructura pròpia a Barcelona i/o en altres indrets de Cata- lunya (especialment el projecte de Sant Feliu de Guíxols), col·labora actualment amb dipòsits temporals d'art contempo- rani català o internacional en museus i altres fundacions notables del país. www.museothyssen.org

La **Col·lecció Bassat**, que funciona com una fundació malgrat no ser-ho, és una compilació d'art contemporani bàsicament català, reflex de la passió i els gustos de Carmen i Lluís Bassat. Des del novembre del 2010, es va exposant a la Nau Gaudí ordenada cronològicament per contribuir a difondre l'obra d'uns ar- tistes poc o gens representats als nostres museus. www.bassatgaudimataro.cat

La **Fundació Arqueològica Clos** va néixer l'any 1993 per la iniciativa de Jordi Clos arran de la seva passió per Egipte. Des del seu inici, la Fundació s'ha compromès amb la investigació, l'estudi i la difusió de l'antic Egipte; i ha desenvolupat, amb recursos totalment privats, un ampli ventall d'activitats a favor de la cultura i l'art del món antic. Sens dubte, el Museu Egipci de Barcelo- naés el símbol distintiu de la Fundació Arqueològica Clos; però també el Màster en Egiptologia, el programa d'estudis, el Campus Arqueològic, la companyia de teatre Philae Theatrum o la biblioteca formen part de les propostes culturals que planteja la Fundació per donar resposta a les inquietuds del llegat per l'Egipte faraònic. www.fundclos.com

Com a trets específics de les fundacions, com s'ha assenyalat inicialment i pro- gressivament, trobem sempre el gust, la personalitat del seu creador, del seu fun- dador; aquest és un dels grans mèrits de l'esperit del col·leccionisme, perquè per aquests trets personals és possible pre- servar allò que, potser per certs caràcters estructurals, transitoris, polítics o de gustos socials, hi hauria artistes que no arribarien mai al llindar de ser mostrats a l'abast de la totalitat de la ciutadania, local o mundial. Com a cloenda hi haurí- em d'afegir que Catalunya és un bressol d'art contemporani.

FUNDACIÓ LLUÍS COROMINA

FUNDACIÓ VILA CASAS

FUNDACIÓ VALVI

FUNDACIÓ ELSA PERETTI

FUNDACIÓ SORIGUÈ

FUNDACIÓ VALLPALOU

Les comarques gironines tenen un nodrit gruix de fundacions que capten el talent internacional mentre es conserva i es promociona el patrimoni cultural per Arnau Puig

Les comarques gironines compaginen la promoció de la creativitat no només històrica (la cèlebre Bíblia de Rodes, el Portal de la Creació de l'església romànica de Ripoll o el Tapís de la Creació de la catedral de Girona), sinó també de la modernitat, començant per la reconeguda escola paraimpressionista d'Olot i, en primeríssim primer terme, el surrealisme empordanès. Sigui per aquesta realitat o sigui perquè un seguit de gironins han volgut que mai s'estronqués aquesta saó, avui en aquestes terres pul·lulen un bon grapat de distingides fundacions, generades per la sensibilitat d'empresaris emprenedors, que vetllen no només pel manteniment de la creativitat de proximitat, sinó també perquè es conservi i es promoció el patrimoni.

Una d'aquestes és la **Fundació Lluís Coromina**, a Banyoles, diversificada en dos àmbits d'acció: l'Espai Eat Art i El Puntal · Laboratori de les Arts. Eat Art s'ha desenvolupat curiosament entre la gastronomia creativa i la invenció estrictament plàstica. Aquest corrent té en el recentment traspassat artista banyolí Lluís Vilà un dels principals exponents, del qual la fundació difon el seu fons. L'espai s'ha convertit en difusor de les menges convertides en sensacions i impressions emocionals estrictament estètiques, que és el propi de la recerca en art. En la teoria, però també en la pràctica, aquest tipus d'experiències de recerca inclou i implica la col·laboració dels grans mestres moderns de la gastronomia, des de Ferran Adrià, a través

Lluís Coromina i Antoni Vila Casas. Dos reconeguts col·leccionistes catalans. (Foto Pere Duran)

dels artistes visuals Pere Gifre i Daniel Molina, fins als germans Roca, mitjançant el dissenyador industrial Andreu Carulla. Aquesta presència també implica la fotografia, amb les platinocromies de Francesc Guillaumet, els muntatges plàstics –als límits d'una teofàgia– de Victòria Campillo i Rosalía Banet o de col·lectius gràfics com ara Enserio i Andreu Balius i Addiciones Porquesí amb una exposició sobre *Càrniques gràfiques*. L'altre espai és El Puntal, un laboratori de creació amb agents en residència, com ara el cineasta Albert Serra, alhora que disposa d'espais expositius on s'han vist els fons fotogràfics de Carles Fontserè, els escultòrics del dissenyador Rafael Marquina, però també les obres de disseny social d'André Ricard, que han conviscut amb les fotografies de natura

de Yurian Quintanas i Pep Mata, o les pintures de clam social de Pep Camps. www.fundaciolluisacoromina.org

Fundació Vila Casas. La fundació té dos espais d'exposició a les terres gironines: el Palau Solterra, a Torroella de Montgrí, dedicat a la fotografia catalana contemporània; una col·lecció acurada que abraça el segle XX i el XXI. Per la seva part, a Palafrugell, a l'antiga fàbrica de Can Mario, la fundació reuneix al voltant de 220 escultures que daten des dels anys 60 fins a l'actualitat i que pertanyen a diversos artistes nascuts o residents a Catalunya, a més d'un espai temporal per a les activitats tridimensionals de recerca. A l'espai exterior, davant l'entrada de la fundació, s'han emplaçat una gran quantitat d'escultu-

l talent

s i Pep Mata, o les
ial de Pep Camps.
romina.org

as. La fundació té
ió a les terres giro-
rra, a Torroella de
i fotografia catalana
col·lecció acurada
X i el XXI. Per la
rell, a l'antiga fà-
la fundació reuneix
cultures que daten
a l'actualitat i que
artistes nascuts o
a, a més d'un espai
tivitats tridimen-
l'espai exterior,
a fundació, s'han
tantitat d'escultu-

res catalanes contemporànies.
www.fundaciovilacasas.com

Fundació Valvi. Aquesta fundació existeix gràcies a l'impuls de Joaquim Vidal, empresari del sector de l'alimentació i propietari d'*El Punt-Avui*. Està situada a Girona ciutat, on es mostren artistes desapareguts (Manera, Vila Fàbrega...) o encara actius (Jordi Martoranno, Montserrat Costa, Jordi Gispert...), el tret específic dels quals és la creativitat. La seva tasca s'incia el 1996, malgrat que pren el seu nom definitiu el 2004. Té una important línia de beques, concedeix premis i treballa activament en l'àmbit de la música, la literatura, la història, el patrimoni natural i la cooperació social.
www.fundaciovalvi.cat

Bona part dels ingressos per l'acord amb Tiffany & Co els gestiona la **Fundació Elsa Peretti** de Sant Martí Vell, creada el 1996 amb l'objectiu d'impulsar i fer reviure el patrimoni cultural, artístic i arquitectònic de Catalunya. La Fundació ha invertit més de 12 milions d'euros en un centenar de projectes, des de tallers d'arquitectura especialitzats en restauració fins a una col·lecció de documents del segle XVI sobre Sant Martí Vell, passant per la col·laboració amb el Museu Nacional d'Art de Catalunya en la conservació de les fotografies d'Oriol Maspons. Des del 2006, impulsa projectes d'ajuda a persones amb discapacitat, protecció dels drets humans, educació i conservació del medi ambient. El 2013 va rebre el Premi Nacional de Cultura.

Si bé la Fundació Sorigué esdevé el referent innegable a Lleida, la Vallpalou any rere any es consolida per Màrius Domingo

La **Fundació Sorigué** i la Fundació Vallpalou són dues de les més actives en el món de les arts a la ciutat de Lleida. Si bé la primera esdevé el referent innegable, amb una col·lecció d'obres de primer nivell mundial, la Fundació Vallpalou a poc a poc es va situant i aposta per un discurs de proximitat. Totes dues programen periòdicament exhibicions d'art contemporani, exposicions d'artistes consagrats i emergents, publiquen catàlegs i llibres, i actuen com a dinamitzadores culturals del territori. El matrimoni Sorigué va constituir la fundació que porta el seu nom l'any 1985 com a part de la política de responsabilitat social corporativa del grup empresarial Sorigué, i va desenvolupar activitats en l'àmbit cultural, social i educatiu. L'any 1999, la Fundació Sorigué va iniciar la creació d'una col·lecció d'art contemporani internacional multidisciplinària, que inclou més de cinc-centes obres d'artistes de reconegut prestigi

internacional (Anselm Kiefer, Bill Viola, Tony Cragg, Anish Kapoor, Antón Lamazares, Carmen Laffón, Cristina Iglesias, Cristina García Roderó, Tony Catany, Antonio López, Julio Vaquero, Antoni Tàpies, Jaume Plensa, entre d'altres) i també artistes emergents locals i nacionals. Des de l'any 1995, la fundació ha establert un sistema de beques d'estudis per a joves valors en l'àmbit de les arts. Des de fa anys, la institució està construint un nou espai per a la seva col·lecció.
www.fundacionsorigue.com

L'empresària i també creadora Teresa Vall Palou va constituir la **Fundació Vallpalou** l'any 2008 amb l'objectiu de difondre l'art contemporani i la seva percepció crítica. La col·lecció de la fundació aposta per artistes d'àmplia trajectòria dins el context peninsular bàsicament, com el tarragoní Tom Carr o l'aragonès Víctor Mira.
www.fundaciovallpalou.org

Julie Mehretu.
*Half to rise and
half to fall.* 2008.
Fundació Sorigué.

JUAN MARCH
 YANNICK & BEN JAKOBER
 CHIRIVELLA-SORIANO
 MARTÍNEZ GUERRICABEITIA
 VICENT MADRAMANY

S'entén que els projectes fundacionals arpleguen l'esperit de les col·leccions artístiques que els il·luminen, alhora prolongacions d'un ideari d'origen

per Ricard Silvestre

S'entén que els projectes fundacionals arpleguen l'esperit de les col·leccions artístiques que els il·luminen, alhora prolongacions d'un ideari d'origen. La diversitat, en aquest punt, està garantida, ja que el repertori de factors es mou en un interval, els extrems del qual es definirien des de contextos històrics fins a l'heterogeneïtat del gust personal. Molt d'açò, per contrast, queda patent en les perspectives creatives que acullen les obres de dues fundacions mallorquines, com són la **Juan March** i la **Yannick & Ben Jakober**. Així, la primera recull d'una manera representativa l'art modern espanyol a partir de les principals tendències, que tenen el surrealisme i el cubisme com a detonants d'un itinerari que arriba fins als nostres dies. De Picasso a Barceló, es gestiona un intangible que va aglutinar Zobel a Conca tot incidint en l'informal, travessant el geomètric-constructiu, l'experimentació conceptual o la pintura-pintura dels 80. Un manual ben assortit de noms.
www.march.es

Per contra, l'aroma de les roses del jardí que comparteixen una francesa i un austríac a Alcúdia, ja parla del quefer creatiu de dos artistes aliats per Bonito Oliva i un gust íntim que els va portar a Sa Bassa Blanca, seu d'una col·lecció de quasi 150 retrats de xiquets

del segle XVI al XIX, però també d'un eclèctic panorama artístic espanyol i internacional triat més per proximitat emotiva que pel seu valor de mercat. En açò hi cap, entre d'altres, Rebeca Horn, Meret Oppenheim i les escultures d'animals que els fundadors han creat i instal·lat al jardí de la finca. En realitat, tota una bella didàctica de l'art que Yannick i Ben Jakober usurpen a una rosa com la Jacques Cartier.
www.fundacionjakober.org

Però si deixem les Illes, a València s'estén acta de la segona meitat del XX amb els grups Parpalló, El Paso, Equip 57, presència informalista, l'autòctona "Crònica de la Realitat", i incorporacions actuals, a les dues plantes del Palau Joan de Valeriola, del segle XIV, que és la seu de la col·lecció de la **Fundació Chirivella-Soriano**. I lluny de la simple acumulació historiogràfica, la **Fundació Martínez Guerricabeitia** defineix un corpus artístic políticament situat en allò social, i que l'empresari Jesús Martínez va donar a la Universitat de València per congregat difusió, cultura i crítica sota el paraigua de l'Acadèmia. Més de 200 artistes i quasi 500 obres són el llegat qüestionador d'un empresari del franquisme. En aquest sentit, l'actual nacionalcatolicisme institucional revisitat encara silencià clamorosament

la figura de Josep Renau, al qual ni tan sols es dedica un carrer a la seua pròpia ciutat, al seu propi país. Així, la fundació que porta el seu nom –situada a l'OCCC– persisteix, sense l'obligada col·laboració pública, a divulgar els prop de 800 originals, el seu arxiu particular i biblioteca, tot açò dipositat en un IVAM desnortat. Malgrat tot, el 2014 seran Alcoi, Madrid i Vinaròs les ciutats on es podrà apreciar la permanent renovació crítica de la seua poètica des del compromís d'una col·lecció fundacional.
www.chirivellasoriano.org
www.fundacio.es

A la Catalunya del Nord, només a cent metres del centre del món –com definia Dalí l'estació de Perpinyà– hi ha **ÀCentMè-tresduCentreduMonde**. Un vetust magatzem, que van ocupar els nazis, i que és centre d'art i habitatge de Vicent Madramany, nascut l'any 1946 a Alcúdia (Ribera Alta), discret propietari d'una vasta i desconeguda col·lecció de pintura contemporània. Des del 2004, any en què va obrir les portes, s'hi han exhibit obres de Jean Le Gac, Tony Bevan, Pat Andrea, Miquel Navarro, Juan Genovés, Rafael Armengol o Artur Heras. L'edifici també és el marc de la col·lecció col·lectiva del centre, amb més de 300 peces propietat de Madramany i d'un centenar dels cooperativistes d'art.
www.acentmetresducentredumonde.com

GALA-SALVADOR DALÍ
 JOAN MIRÓ
 ANTONI TÀPIES
 PICASSO
 MODEST CUIXART
 ARRANZ -BRAVO
 JAUME MUXART
 APEL·LES FENOSA

per Pilar Parcerisas

La manca d'una política patrimonial i museística coherents en relació amb l'art del segle XX a Catalunya durant els trenta anys de democràcia ha provocat que molts artistes d'interès nacional no hagin tingut representació als museus i col·leccions públiques o que, si la tenen, sigui minsa.

Aquesta escassa representativitat d'aquests autors en l'espai públic ha provocat el sorgiment de diverses fundacions i col·leccions: la Fundació Cuixart, a Palafrugell; la Fundació Arranz Bravo, a l'Hospitalet; l'Espai d'Art i Creació Contemporània, a Martorell, de Jaume Muxart; la Fundació Apel·les Fenosa, al Vendrell, i de característiques diferents, però d'origen semblant, serien les col·leccions de la Fundació Gala-Salvador Dalí, a Figueres; la Fundació Joan Miró, la Fundació Antoni Tàpies i el Museu Picasso, a Barcelona, model i precedent de les que han vingut després.

És fins i tot comprensible que durant el franquisme alguns artistes catalans de renom internacional acabessin creant fundacions i col·leccions pròpies donada la manca d'institucions catalanes, com ara Picasso, Dalí o Miró; el que no és comprensible és que durant tres dècades de democràcia el fenomen es reproduïxi per falta de polítiques públiques. La col·lecció més antiga és la de Picasso a Barcelona, triada pel mateix pintor, donada a la ciutat i gestionada pel Museu Picasso, que obrí portes el 1963, ara fa

50 anys. És una col·lecció en funció dels seus records de la ciutat, que va ser la seva escola i acadèmia, la descoberta de la vida i la mort des d'uns ulls joves, les disbauxes de l'absenta, la prostitució, les misèries d'un final de segle XIX que pintà en blau, la perifèria d'una ciutat retratada pel pinzell de la Colla del Safrà i el contacte amb uns pintors de classe burgesa que a Els Quatre Gats deixaven anar un flaire de París. La segona part

és d'obra més tardana, com per exemple la recreació de *Les Menines*, la col·lecció de ceràmiques, les sèries de gravats i un fons impressionant dels seus carnets de notes i postals, en què queda ben manifesta la catalanitat de Picasso. La col·lecció, però, a penes s'ha engrandit, i és de destacar la recent donació de fotografies de David Douglas Duncan. www.museupicasso.bcn.cat

Fundació Gala-Salvador Dalí. Façana del Teatre-Museu Dalí de Figueres.

ana, com per exemple *Menines*, la col·lecció de sèries de gravats i pintures dels seus carnets en què queda ben clar l'herència de Picasso. La seva obra s'ha engrandit, i recentment ha rebut una important donació de fotografies de Douglas Duncan. www.fundacionmiro-bcn.org

La **Fundació Joan Miró**, nascuda el 1975 amb la finalitat de cobrir un espai de l'art contemporani, a més de ser un museu Miró, va començar amb una donació important d'obres de la seva col·lecció i de Pilar Juncosa, sobretot pintures, però també gravats, tapissos, escultures i ceràmiques, a la qual cal afegir la col·lecció Joan Prats, i amb el temps altres donacions i dipòsits han

completat la col·lecció actual, en què destaca especialment la col·lecció de papers dels anys 30 cedits per Emili Fernández Miró i la seva filla Lola. Un altre dipòsit a remarcar és el d'obres del japonès Kazumasa Katsuta, que ha estat d'una gran ajuda a l'hora de completar la visió del discurs pictòric de l'artista, que la fundació desplega des dels primers anys de la seva infantesa

fins als grans tríptics dels anys 70, passant per les pintures cremades i rebels dels anys 60. La col·lecció també abasta la biblioteca personal de Miró i un fons riquíssim en notes de l'artista, quaderns i dibuixos, que són la clau de la seva obra pictòrica. www.fundacionmiro-bcn.org

Fundació Antoni Tàpies
Tàpies, Antoni Tàpies.
Col·lecció # 6 © Fundació Antoni Tàpies 2014.

La **Fundació Gala-Salvador Dalí** s'ocupa del Teatre-Museu Dalí a Figueres, de la casa de l'artista a Portlligat i de la casa castell Gala Dalí a Púbol. Gestiona uns 4.000 objectes, entre pintures, dibuixos, escultures, gravats, instal·lacions, joies, hologrames i pintures estereoscòpiques, entre d'altres. La major part de l'obra de Dalí es concentra al Teatre-Museu, que obrí les portes el 1974, però les aportacions escenogràfiques al museu, el mobiliari modernista, el taxi plujós, els fanals del metro de París, els objectes que Dalí distribuï per sales i passadissos, la instal·lació que reconstrueix el rostre de la Mae West, els hologrames i altres experiments òptics, com ara les anamorfosis o les pintures estereoscòpiques, enriqueixen una col·lecció cronològicament molt rica, escenogràficament molt atractiva, que troba complementarietat en les obsessions de Dalí: els gravats de les presons de Piranesi, o autors de referència de la seva pintura, com ara Modest Urgell, Marià Fortuny, Meissonier o Marcel Duchamp.

El gran nombre de visitants del Teatre-Museu Dalí a Figueres ha permès a la fundació dur a terme una ininterrompuda política d'adquisició des de la mort del pintor, el 1989. Les compres dutes a terme des del 1991 mostren la reconstrucció del període més preuat, el dels anys 20 i 30 del segle XX amb obres com per exemple: *Banyistes d'es Llaner* (1923), *Pell de gallina inaugural* (1926/27), *Figures ajagudes a la sorra* (1926), *Venus i mariner* (1927), *Guillem Tell i Gradiva* (1931), *Retrat d'Emilio Terry* (1934), *Retrat de Laurence Olivier en el paper de Ricard III* (1955), *L'apoteosi del dòlar* (1965) o *l'Estudi per a la mel és més dolça que la sang* (1926-1927) o *Elements enigmàtics en un paisatge* (1934), que són les més recents, a les quals cal afegir la col·lecció de joies i la sèrie de dibuixos que il·lustren *Vida secreta*.
www.salvador-dali.org

La **Fundació Antoni Tàpies** té una col·lecció important d'obres del pintor, a part d'objectes, escultures, ceràmiques, acoblaments, gravats, cartells i les edicions completes dels seus llibres d'artista. És important remarcar la importància de les obres del període de Dau al Set i dels anys immediatament precedents, a més és rica en dibuixos i gravats, com ara la sèrie *Històries naturals* (1950/51). Però potser un dels períodes més sorprenents siguin les obres dels anys 60 i 70, amb les teles esberlades, la presència del bastidor en primer terme, l'agressió directa a l'objecte pictòric per excel·lència, les obres activistes dedicades a Puig Antich o a Oriol Solé, els acoblaments de mobles amb roba i objectes pobres com

a part d'una filosofia de la senzillesa i les obres dedicades a l'escriptura i a la materialitat del llenguatge. Però Tàpies també era col·leccionista d'obres d'art i objectes que formaven part del seu món personal, que vam poder veure a *Antoni Tàpies. Els llocs de l'art* (2010).
www.fundaciotapiés.org

La **Fundació Apel·les Fenosa** aplega el llegat de l'escultor a la casa del Portal del Pardo, al Vendrell, que ocupava durant les vacances des del 1957. És molt representativa la col·lecció d'escultures del pintor, sobretot des dels anys 50 endavant, si bé el més original siguin, potser, les terracotes executades a mà i els guixos treballats prèviament als treballs de fosa, a més de la biblioteca, amb documents i correspondència que mostren les relacions intel·lectuals d'ampli abast de l'escultor.
www.fundaciofenosa.org

La **Fundació Cuixart**, a Palafrugell, aplega, sobretot, obra del pintor des del 1974, any en què s'establí en aquesta població del Baix Empordà, com es va poder veure en la darrera exposició cinc anys després de la seva mort: *Escodrinys Cuixart. Palafrugell 1974, declaració de principis*, al Museu d'Art de Girona (2012), dedicada pràcticament a la condició femenina, a les seves típiques dones amb capell, homenatge a l'ofici de la mare, entre altres pintures de somnis impossibles. També inclou obres d'època informalista, que vam poder veure durant el període en què la fundació va tenir presència a Barcelona a la placeta de Montcada.
www.fundaciocuiixart.com

La **Fundació Arranz-Bravo** és una de les més recents (2009), instal·lada en un edifici annex als espais del Tecla Sala de l'Hospitalet, amb una col·lecció important de l'obra del pintor que ja té presència rellevant en aquesta població amb dues escultures *L'acollidora* (1985) i *El pont de la llibertat* (2007). Així mateix, destaquen les obres de primera època, però també la sèrie dels visitants al seu taller i algunes obres recents a cavall entre el retrofuturisme i l'abstracció orgànica. Pintures que encara avui tenen un impacte sorprenent serien *Home amb barretina* (1966), *Francesc Parcerisas gana su cielo* (1965), *Bibliotecari trist* (1984) o *Vella i pollastre mort* (1967), *Prima Pantocràtor* (1988) o *Pantocràtor petit a cavall* (1989).
www.fundacioarranzbravo.cat

La darrera i última col·lecció incorporada a l'espai de visita pública és la del pintor **Jaume Muxart**, a Martorell, el 2009, un espai que, a part de promoure la figura del pintor, destacat artífex de l'informalisme català, fundador del grup Taüll, representant de l'art espanyol a la Biennal de Sao Paulo, acadèmic i formador de generacions d'artistes, té una gran vocació per promoure l'art contemporani i el dels joves artistes. No deixa de ser curiós que, malgrat les diferències generacionals i estètiques dels artistes que constitueixen aquestes col·leccions individuals, hi ha, això no obstant, un punt que els uneix, i que és la passió pel romànic com a punt de referència en un moment o altre de la seva trajectòria.
www.muxart.cat

per Aina Mercader

Al diccionari Akal d'estètica, el filòsof Étienne Souriau escriu a l'entrada *col·lecció-col·leccionista* que "la passió per col·leccionar desemboca en una mena d'exasperació del sentit d'allò qualitatiu que cal considerar com un fet estètic". Al darrere de les col·leccions d'art, però, és evident, s'amaga el gust d'una o de diverses persones que converteixen la seva passió, la seva curiositat i l'interès en alguna cosa més o menys concreta, en una activitat que transcendeix l'interès personal.

Des de l'any 2006 existeix a Barcelona la col·lecció Cal Cego, impulsada per Roser Figueras i Josep Inglada, amb un fons de més de 400 obres. La col·lecció, que inclou principalment fotografia, tot i que també hi ha vídeo, dibuix, instal·lacions i pintura, no disposa d'una seu d'exhibició permanent, sinó que es considera *nòmada*, segons la seva directora, Montse Badia. De fet, fins al maig, teniu l'oportunitat de veure'n una part a la Fundació Godia, que és el marc de l'exposició *Iceberg. La realitat invisible*. La mostra presenta, per primera vegada, una selecció destacada de les obres de Cal Cego. Una de les característiques d'aquesta col·lecció, explica Badia, és "l'interès de reunir artistes de diferents contextos i generacions, com ara Antoni Muntadas, Ignasi Aballí, Allan Sekula o Francesc Ruiz". A més, el projecte es ramifica en diverses activitats d'investigació i formació, com ara el cas del *master* en línia en col·leccionisme d'art contemporani i gestió. De fet, l'interès en la formació de joves creadors és un dels principals pilars de la fundació (homònima) de l'escriptor i mecenes holandès Hans Nefkens, que

Roser Figueras-
Josep Inglada.
Impulsors de
Cal Cego. Fotografia:
Hugo de la Rosa.

des de l'any 2009 treballa des de Barcelona, però amb un interès internacional, per estimular la creació artística i produir obres d'art contemporani. En el cas de Nefkens, el propòsit és polièdric i complex i abasta tot el món. L'any 2001, per exemple, inicia la col·lecció HN amb obres que deixa, a manera de préstec a llarg termini, a museus dels Països Baixos. Cinc anys després crea la Fundació Art Aids, que col·labora en diverses exposicions amb la Fundació Joan Miró de Barcelona. A més d'oferir un programa de residències per a joves artistes, com a mecenes, el 2011 va crear un premi d'art

contemporani en col·laboració amb el Macba.

El perfumista Ernesto Ventós està al darrere de la suggerent col·lecció Olor Visual, que pren forma a partir d'un seguit d'obres de diferents artistes i disciplines que "evoquen un record olfatiu". Des d'Olor Visual es promou un art que integra tots els sentits a partir d'exposicions arreu del territori i les publicacions *Essències*, que des de l'olfacte volen arribar a l'escultura, la pintura o el vídeo. I converteixen en estendard la dita de Ràfols Casamada: "La primera condició per olorar és saber mirar."

KURT I CARMEN ENGELHORN

PASCUAL-FORCADA

JAUME ROSER

per Bernat Puigdollers

Avui més que mai, l'art contemporani necessita el suport d'iniciatives públiques i privades que ajudin a estimular la creació artística. Kurt i Carmen Engelhorn, a banda de ser coneguts per la finca Mas del Vent de Palamós, on hi ha allotjat el claustre més difós de la història del patrimoni peninsular actual --i que un historiador amb moltes ganes de protagonisme i sense cap implicació al territori ha alçat a la categoria de problema--, són uns amants de l'art que s'han caracteritzat per la discreció i per una especial sensibilitat en la preservació del medi natural i del patrimoni de la Costa Brava, tot i viure l'efervescència d'una dècada de màxima insensatesa i especulació immobiliària. Per tant, és d'agrair aquest tarannà, a més del suport a la creació contemporània dels segles XX i XXI amb la compra d'obres d'autors tant de proximitat com d'arreu del planeta. Escultors com ara Jaume Plensa, Medina Campeny i Xavier Escribà conviuen amb històrics com per exemple Manolo Hugué i Kupka, i joves com ara Rafael G. Bianchi. També hi trobem noms com el de l'escultor Chema Alvargonzález i el del fotògraf d'Edward Burtynsky. La col·lecció també conté un important gruix d'obres de Francesc Garcia Vilella, amic de Hans Engelhorn, oncle de Kurt.

La col·lecció **Pascual-Forcada**, del matrimoni Marcel Pascual i Pilar Forcada, una part de la qual generada a través del

Escultura de
Xavier Escribà.

premi Honda la Garriga, té com a objectiu nuclear promocionar l'activitat artística de joves creadors contemporanis catalans i espanyols. Durant més de dotze anys això s'ha fet a través d'un concurs anual organitzat amb l'empresa Honda Motors, on la pintura ha estat un altre dels elements vertebradors d'aquesta col·lecció d'art contemporani. Amb tot, el premi s'ha reconvertit des del 2011 en Artsituacions, que selecciona i itinera vuit artistes que estan marcant amb traces autèntiques el territori de la creació i que abordarà la transversalitat artística tan pròpia de la creació contemporània. El jurat l'han format María Corral, Vicent Todolí, Yolanda Romero i Teresa Blanch.

www.artsituacions.com

Per la seva banda, el Parc d'Escultura situat a Cassà de la Selva, iniciativa de l'empresari metal·lúrgic **Jaume Roser** i que es va inaugurar el maig del 2003, aplega més de dues-centes escultures de caire monumental enmig d'una gran extensió de terreny. El seu fons, heterogeni, disposa d'artistes nacionals, el gruix, com ara Torres Monsó, Andreu Alfaro, Xavier Corberó, Marcel Martí, Lluís Lleó, Antoni Clavé, Bonaventura Ansón, Tom Carr, Evru, Domènec Fita, entre altres. Així mateix, també té una col·lecció no oberta al públic de pintura i escultura de primer nivell des d'Anthony Caro, Antoni Tàpies, Calder i amb una especial predilecció per l'obra del català Joan Ponç i Manel Bea.

www.parcart.net

RAFAEL TOUS

FELIP MASSOT

SISITA SOLDEVILA I PACO CLOSA

JOSEP MARIA CIVIT

JUAN YBARRA

ANTONI PUIG

JOAN URIACH

per Daniel Giralt-Miracle

Els temps canvien, els gustos varien, les societats es transformen però el col·leccionisme d'art perviu i, com en el passat, continua estant vinculat al plaer, perquè el principal objectiu dels col·leccionistes d'art va més enllà de les plusvàlues de les obres que apleguen, i se situa prop de la sensibilitat, de la cultura, de la voluntat dels col·leccionistes per compartir la seva vida amb unes obres o amb uns objectes que la facin més plaent i que alhora puguin compartir amb els altres. En aquest perfil encaixa Antoni Vila Casas, farmacèutic de professió i promotor de la recerca farmacèutica, que de petit va aprendre a casa el valor de les obres d'art i que al llarg dels anys ha anat configurant una col·lecció d'art del segle XX que, després de la seva jubilació, s'ha implementat i s'ha concentrat en les generacions més joves de l'art català. Una col·lecció que Vila Casas mai va voler atresorar només per al seu propi gaudi, sinó que ha volgut compartir, i això l'ha portat a promoure una fundació, que actualment gestiona quatre centres d'art (Barcelona, Palafrugell i Torroella de Montgrí), on es mostra la seva col·lecció d'art contemporani català (pintura, escultura i fotografia) i des de la qual, així mateix, estimula la creació artística. Precisament un d'aquests espais, Can Framis, una antiga fàbrica textil situada al 22@ de Barcelona que la Fundació

Vila Casas ha rehabilitat i ampliat, és escenari, des del 2010, d'una de les activitats de la fundació, dedicada específicament al col·leccionisme: *L'art de col·leccionar. El món de les col·leccions privades*. Aquesta activitat vol presentar el col·leccionisme en tots els seus vessants, travessant totes les èpoques i sense fer distincions entre

tendències i gustos, per posar en relleu la vocació selectiva i recol·lectora d'unes persones apassionades per l'art i la cultura del seu temps.

L'art de col·leccionar. El món de les col·leccions privades consta d'una exposició que presenta durant uns tres mesos una selecció de la col·lecció convidada, que s'inaugura amb una conversa pública amb el seu propietari o impulsor, per donar a conèixer les seves aficions i dèries, els motius que l'han portat a crear aquella col·lecció.

Els protagonistes. Fins ara s'han presentat les col·leccions de Rafael Tous, Felip Massot, Sisita Soldevila, Josep Maria Civit, Juan Ybarra, Antoni Puig i Joan Uriach, que es pot visitar actualment. Un repertori que ha acostat al públic obres importants de col·leccions molt diverses, tan diverses com ho són entre si les persones que les han configurades i els motius que els van portar a fer-ho.

Rafael Tous va iniciar aquesta activitat, a través de la qual vam saber que sempre ha viscut prop dels artistes i que la seva col·lecció és el resultat d'aquesta amistat i de la seva participació en els principals esdeveniments artístics alternatius que s'han produït a Catalunya a partir dels anys seixanta, perquè encara que va començar la seva col·lecció seguint els corrents del col·leccionisme convencional

Damien Hirst.
Chicken, 1999.
Tècnica mixta/paper
Col·lecció Civit

Chicken®

Concentrated Oral Solution
Morphine Sulphate

20mg/ml

Each 1ml contains Morphine
Sulphate BP 20mg

120ml

**Damien
Hirst**

Isabel Rocamora,
Horizon of exile,
2007, BTC-D, 22". Col·
lecció Sisita Soldevila.

a Catalunya (els grans mestres de finals del XIX i principis del XX), ben aviat es va comprometre amb l'art del seu temps, especialment el que es produïa després del cicle dominat per l'abstracció i l'informalisme. Val a dir que Tous, convençut que cada col·leccionista ha de col·leccionar l'art de la seva època i s'ha de comprometre amb els artistes de la seva generació, va ser al nostre país el gran vaiedor de l'art conceptual, el que tenia per lema les 4 M (més mental menys material), i que inicialment per la seva novetat no va trobar suport entre galeristes, museus i col·leccionistes. Per aquest motiu, en la seva col·lecció trobem les primeres obres de Francesc Torres, Jordi Benito, Carles Pazos, Francesc Abat, Eugènia Balcells, Antoni Llana, Antoni Miralda, Pere Noguera, etc., i de molts dels membres del Grup de Treball.

La presentació de la col·lecció de **Felip Massot** ens va permetre conèixer una col·lecció més convencional, més propera

a les col·leccions configurades per la burgesia catalana, perquè Massot s'ha dedicat a buscar peces petites o obres molt singulars dels grans mestres catalans del segle XX, com ara Anglada-Camarasa, Ramon Casas, Francesc Gimeno, Carles Casagemas, Isidre Nonell, Xavier Gosé, Pau Gargallo, Eliseu Meifren, Joaquim Mir, Joaquim Sunyer... encara que també ha incorporat obres de Miró, Dalí, Clavé i ha prosseguit amb quadres de Tàpies, Cuixart, Guinovart i Barceló.

La col·lecció de **Sisita Soldevila i Paco Closa** ens va acostar a una experiència inusual, que és l'aposta pel videoart, de manera que una col·lecció conformada inicialment per obres pictòriques i més tard per instal·lacions s'ha acabat centrant en acreditades peces audiovisuals i multimèdia (de Bill Viola, Eve Sussman, Michael Snow, Isabel Rocamora, entre d'altres), de les quals no només gaudeixen els seus propietaris,

sinó que aquests, que tenen i gestionen un hotel, les presenten a les habitacions i a les diverses sales d'aquest establiment, tot fent-les accessibles als seus usuaris, una iniciativa realment inèdita en el nostre país, que presenta el videoart més enllà de les galeries i els museus.

Josep Maria Civit és un altre col·leccionista atípic al nostre país. Professional de la comunicació, al llarg de la seva carrera ha tingut l'oportunitat de viatjar amb freqüència i visitar les fires i galeries d'arreu del món, on ha anat descobrint les obres que conformen una col·lecció molt internacional, en la qual podem trobar pintures, escultures, instal·lacions i vídeos dels artistes més representatius de totes les dècades, des de Sol Lewit fins a Joana Vasconcelos, de Jannis Kounellis o Dan Flavin a Joao Onofre. No obstant això, per presentar a Can Framis es va triar una obra de Damien Hirst, *The last supper*, inspirada

tenen i gestionen n a les habitacions l'aquest es accessible als iativa realment aís, que presenta de les galeries i els

s un altre l nostre país. unificació, al llarg ingut l'oportunitat cia i visitar les del món, on ha res que conformen ernacional, en la tures, escultures, dels artistes més s les dècades, des na Vasconcelos, Dan Flavin a Joao ò, per presentar ar una obra de t supper, inspirada

en el *Sant Sopar* de Leonardo da Vinci, composta per 13 serigrafies dedicades cada una de les quals a un producte farmacèutic destinat a guarir una de les malalties que caracteritzen el moment actual de la nostra societat. Una obra contudent i especialment rellevant en la seva significació, com totes les de la col·lecció de Josep Maria Civit.

La vocació col·leccionista de **Juan Ybarra** és heretada, ja que el seu pare va configurar una important col·lecció d'art centrada només en els clàssics espanyols, amb els quals Ybarra va viure des de petit. Però quan ell va decidir iniciar la seva pròpia col·lecció va fer una decidida aposta per les avantguardes i els corrents posteriors, de manera que avui les obres que comparteix amb la seva dona i que formen la col·lecció Ybarra-Muñoz són peces clau de Barradas, Torres-García, Figari, Nonell, Sunyer, etc., i també d'artistes de les generacions posteriors,

L'art⁰⁷ de colleccionar
El món de les col·leccions privades

Joan Uriach
Fundació Uriach 1838

MUSEU DE BARCELONA **EXPOSICIONS** **CAN FRAMIS**

La Fundació Uriach, creada el 1999, té com a objectiu principal preservar i difondre el llegat artístic i científic de Joan Uriach, un dels més importants col·leccionistes d'art del nostre país. La seva col·lecció, formada per més de 1000 obres, és una de les més importants del món. La Fundació Uriach té a càrrec la gestió de la col·lecció i la seva difusió a través de diverses iniciatives, com ara la presentació de la col·lecció a Can Framis, el Museu de Barcelona, i la realització de cursos i conferències. La Fundació Uriach té també a càrrec la gestió de la col·lecció de la Fundació Uriach 1838, que té a càrrec la gestió de la col·lecció de la Fundació Uriach 1838.

Una col·lecció d'art és el resultat d'un procés de selecció i adquisició d'obres d'art que es realitza al llarg del temps. Aquesta col·lecció té un caràcter personal i reflecteix el gust i els interessos del col·leccionista. La Fundació Uriach té a càrrec la gestió de la col·lecció i la seva difusió a través de diverses iniciatives, com ara la presentació de la col·lecció a Can Framis, el Museu de Barcelona, i la realització de cursos i conferències. La Fundació Uriach té també a càrrec la gestió de la col·lecció de la Fundació Uriach 1838, que té a càrrec la gestió de la col·lecció de la Fundació Uriach 1838.

Cartell anunciador de la sessió dedicada a Joan Uriach.

com ara Perejaume o Zush, unes obres de les quals se sent tan orgullosos que, davant la proliferació de videoart i instal·lacions, ha decidit no abandonar la seva col·lecció d'art per dedicar-se a altres temes que li interessin de la mateixa manera.

La col·lecció d'art de la **Fundació Puig** té l'empremta del seu impulsor, el també artista Antoni Puig, que per la seva feina ha viatjat molt i que per la seva afició, la pintura, ha estat en contacte amb artistes, als quals ha visitat als seus estudis, una doble circumstància que ha fet que configurés una col·lecció, d'una banda treballada amb les galeries de Barcelona, Madrid i París, i, de l'altra, molt vinculada a les experiències personals, en la qual trobem obres de Picasso i Juli González com també de Tàpies, Miró, Clavé, amb l'excel·lent presència d'escultures d'Oteiza, Alfaro i Palazuelo.

I finalment parlem de la col·lecció que ara es pot visitar a Can Framis, que és especialment singular perquè presenta un altre vessant del col·leccionista, el del disseny gràfic publicitari, en aquest cas, el produït pels laboratoris Uriach a iniciativa del doctor **Joan Uriach** i que ara es conserva a la Fundació Uriach 1838. La incorporació a l'empresa familiar del Dr. Uriach a partir dels anys cinquanta del segle passat va comportar que s'apostés per renovar la publicitat i la gràfica que s'emprava per divulgar els seus productes. De manera que es va anar a buscar la col·laboració dels que acabarien sent els capdavanters del disseny gràfic al nostre país. Em refereixo a Pla Narbona, Baquès, Vellvé, Morillas, Francesc Graus, Armand Domènech, etc., que amb la plasmació d'idees punyents, amb l'ús de colors vius i de tipografies de pal sec, van propiciar un gir copernicà que canvià els esquemes de la comunicació del disseny gràfic en general.